

LUX ET VERITAS

Lietuvos mokslų akademijos žinios

Informacinis leidinys 2014 m. nr. 4 (70) | Įsteigtas 1994 m.

LMA tikrasis narys
Virginijus Šikšnys

Vei kaip iš vakarų tamsių rūstaudami vėjai
Vėl jau į žiemius bei rytus pradeda trauktis
Ir žiemos šalčius pas mus į Lietuvą varo.

Kristijonas Donelaitis, *Metai*

Lietuvos gyvybės mokslų tyrėjai – Europos organizacijose

Rugsėjo 23 d. Lietuvoje lankėsi Europos molekulinės biologijos konferencijos (EMBC) / Europos molekulinės biologijos organizacijos (EMBO) ir Europos molekulinės biologijos laboratorijos (EMBL) atstovai: EMBO vykdomoji direktorė dr. Gerlind Wallon, EMBL direktorė užsienio ryšiams dr. Silke Schumacher ir vyresnioji referentė Jana Pavlic. Vizito tikslas – aparti Lietuvos įsitraukimo į EMBC / EMBO ir EMBL perspektyvas.

Europos molekulinės biologijos konferencija (EMBC) – tai tarptautinė organizacija, koordinuojanti molekulinės biologijos ir gyvybės mokslų tyrimus Europoje, skatinanti šalių narių turimų mokslinio tyrimo infrastruktūros išteklių (įrangos) ir tyrėjų potencialo naudojimą bei tyrimų kokybės plėtrą. Šie tikslai įgyvendinami daugiausia per „minkštąsias“ priemones (įsitraukimas į tarptautinius tyrimo tinklus, tyrėjų mobilumas, trumpalaikės stažuotės išmokyti dirbti naujais šiuolaikiniais metodais, jaunųjų tyrėjų skatinimas ir karjeros galimybės šalių narių mokslo institucijose). EMBC tikslai įgyvendinami per Bendrąją programą, finansuojamą iš šalių narių

įnašų, o ją įgyvendina vykdomasis organas – Europos molekulinės biologijos organizacija (EMBO). EMBO nariais, tarp kurių šiuo metu yra 55 Nobelio premijos laureatai, atsižvelgiant į mokslinius pasiekimus renkami tarptautiniu mastu pripažinti šalių narių mokslininkai, kurie atlieka programos projektų ekspertizę. Lietuva nėra EMBC narė, tarp EMBO narių nėra lietuvių mokslininkų. Narystė EMBC yra *ex ante* sąlyga šaliai dalyvauti EMBL ir naudotis EMBL bei jos narių tyrimų infrastruktūra.

Europos molekulinės biologijos laboratorija – pirmaujantis mokslinių tyrimų centras pasaulyje ir Europos gyvybės mokslų tyrimų bei technologinės plėtros lyderis. EMBL veikia tarptautinės sutarties pagrindu. Šiuo metu iš Centrinės ir Rytų Europos šalių EMBL dalyvauja Čekija ir Kroatija, o Slovakija yra būsimoji narė. EMBL tyrimo centruose sutelkta moderniausia gyvybės mokslų tyrimų įranga, kuria gali naudotis EMBL šalių narių kviestiniai mokslininkai. EMBL vienija 5 tyrimų centrus, kurie yra Hinkstone (Jungtinė Karalystė), Heidelberge (Vokietija), Hamburge (Vokietija), Grenoblyje (Prancūzija)

ir Monterotonde (Italija). Kiekviename centre yra unikali įranga ir sukurta infrastruktūra, reikalinga tarptautiniu mastu konkurencingiems tyrimams ir inovacijoms. Pvz., EMBL pagrindiniame centre Heidelberge yra šviesos ir elektronų mikroskopai, leidžiantys realizuoti tokias technologijas, kurių analogų Lietuvoje nėra. Hinkstono EMBL EBI filialas naudoja unikalius bioinformatikos išteklius, o Monterotondo EMBL centras specializuojasi pelės modelių, naudojamų biomediciniuose tyrimuose, kūrimu. Šiame centre veikia infrastruktūra, skirta genų modifikacijai, transgeninėms manipuliacijoms bei histologiniams audinių ir ląstelių tyrimams.

Lietuvos gyvybės mokslų tyrėjams įsitraukus į EMBC, gyvybės mokslų tyrimų plėtotė Lietuvoje būtų koordinuojama Europos lygmeniu atsižvelgiant į naujausias tendencijas ir technologijas. Lietuvoje vykdomi moksliniai tyrimai būtų integruoti į Europos mokslo tyrimų erdvę, pritraukiami ir rengiami jaunieji tyrėjai, nes EMBC / EMBO ilgalaikės dvejų metų stipendijos suteikia galimybę Lietuvos tyrėjams, įgijusiems daktaro laipsnį, stažuotis bet kuriame pasaulio mokslo centre arba užsienio stažuotojams atvykti į Lietuvą. Stipendijos dydis – 35 000 eurų metams. Viena tokia stipendija atperka Lietuvos narystės mokestį. EMBC / EMBO iš savo narių įnašų konkurso būdu finansuoja trumpalaikes tyrėjų stažuotes išmokyti dirbti naujomis technologijomis ir tyrimo metodais. EMBO trumpalaikių stipendijų programoje vidutiniškai patenkinama kas antra 2 mėnesių stažuotčių paraiška. Tai leistų Lietuvos tyrėjams greitai įgyti naujų kompetencijų. EMBO jaunųjų tyrėjų programa konkursu finansuoja talentingų jaunųjų mokslininkų tyrimus. Tai prestižinė programa, tolygi JAV Howard Hughes medicinos instituto programoms; EMBO grantai remia jaunųjų

tyrėjų laboratorijų įkūrimą šalyse narėse. Ši programa padėtų išlaikyti talentingiausius jaunuosius tyrėjus Lietuvos mokslo ir studijų institucijose.

Lietuvos gyvybės mokslų tyrėjai, įsitraukę į EMBL, galėtų naudotis pažangiausia įranga ir technologijomis, kurių viena šalis dėl milžiniškų kaštų nepajėgi sukurti, būtų parengti specialistai, įgudę dirbti pagal pažangias eksperimentinių tyrimų technologijas. Visi EMBL filialai turi išplėstines mokymo programas, leidžiančias per palyginti trumpą dvejų trejų metų laikotarpį apmokyti Lietuvos tyrėjus dirbti sudėtingomis technologijomis ir eksperimentiniais metodais, suteikiančias praktinės patirties; pritraukti jaunuosius mokslininkus (studentus / doktorantus / podoktorantūros studijų tyrėjus): EMBL iš savo narių įnašų konkurso būdu finansuoja tyrėjų rengimą; Nacionalinėse mokslo institucijose būtų perimami pažangiausių infrastruktūrų valdymo modeliai: tai sudarytų geras sąlygas nacionaliniams mokslo administratoriams parengti, kurie, aktyviai dalyvaudami EMBL kaip stažuotojai arba laikini darbuotojai, perimtų MTEP infrastruktūros valdymo geriausias praktikas ir perkeltų jas į Lietuvą. Lietuvos mokslininkams atsirastų galimybės užmegzti tiesioginius ryšius su EMBL mokslininkais, padaugėtų galimybių teikti tarptautines paraiškas moksliniams tyrimams finansuoti. Lietuvoje būtų sukurta konkurencinė tarptautinė aplinka, palanki užsienio mokslininkams ir investicijoms pritraukti.

Lietuvos gyvybės mokslų tyrėjai neabejoja Lietuvos įsitraukimo į EMBC ir EMBL nauda. Tikimasi, kad šiai mokslininkų iniciatyvai pritaris ir Vyriausybė, juolab kad EMBL būsimą nario programą leidžia šaliai trejus metus nemokamai naudotis EMBL infrastruktūra, o vėliau šalis gali nuspręsti, ar jai naudinga dalyvauti EMBL veikloje.

LMA prezidento ir prezidiumo veikla

LMA prezidentas prof. Valdemaras Razumas liepos 12 d. Seimo Pirmininkės Loretos Graužinienės buvo pakviestas dalyvauti Lietuvos Respublikos Seimo iškilmingame posėdyje, skirtame Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės priesaikai priimti. Liepos 18 d. Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios

Grybauskaitės, liepos 21 d. Seimo Pirmininkės Loretos Graužinienės kvietimu dalyvavo paskutiniojo, 25-ojo, *Visuotinės lietuvių enciklopedijos* tomo pristatymuose ir skaitė pranešimus.

V. Razumas liepos 10 d. Švietimo ir mokslo ministerijos kvietimu dalyvavo konferencijoje „Žinių

ir technologijų perdavimo vaidmuo mokslo ir verslo partnerystės plėtrai“, liepos 3 d. – Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro organizuojamame renginyje „Slėniai: virsmo taškas 2014“, liepos 7 d. atidarė tarptautinę konferenciją „Balticum Organicum Syntheticum 2014“.

Rugsėjo 26 d. Lietuvos mokslų akademijoje V. Razumas susitiko su Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijos (CERN) generaliniu direktoriumi prof. Rolfu Dyteriu Hojeriu (Rolf-Dieter Heuer). Vilniaus universitete prof. R. D. Hojeris, švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis ir LMA prezidentas V. Razumas pasirašė Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir CERN bendradarbiavimo susitarimo atnaujintą protokolą dėl LR institucijų dalyvavimo CERN mokslo programoje.

V. Razumas rugsėjo 9 d. Seime dalyvavo Baltijos Asamblėjos apdovanojimų Nacionalinės žiuri posėdyje, rugsėjo 16 d. – tarptautinėje konferencijoje „Globali Europa: kaip mums laimėti konkurencingumo mūšį“, rugsėjo 19 d. uždarė Nacionalinį mokslo festivalį „Edvėlaivis Žemė 2014“, rugsėjo 23 d. dalyvavo bendrame LMA ir Lietuvos mokslo tarybos susitikime su Europos molekulinės biologijos laboratorijos (*European Molecular Biology Laboratory*) ir Europos molekulinės biologijos konferencijos (*European Molecular Biology Conference*) atstovais, rugsėjo 25 d. tarė sveikinimo žodį tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Kristijono Donelaičio epochos knygos kultūra daugiatautėje Prūsijos visuomenėje“, rugsėjo 26 d. Kinijos Liaudies Respublikos ambasadoriaus Lietuvoje kvietimu dalyvavo

LMA prezidentas Valdemaras Razumas (viduryje) įteikia atminimo dovaną CERN generaliniam direktoriui prof. Rolfui Dyteriui Hojeriui. Dešinėje – CERN Tarptautinių ryšių padalinio vadovas dr. Riüdigeris Vosas (Rüdiger Voss)

65-ųjų Kinijos Liaudies Respublikos įkūrimo metinių minėjime Vilniuje.

Svarbiausias LMA prezidiumo veiklos klausimas buvo pasirengimas 2014 m. rugsėjo 30 d. LMA narių visuotiniam susirinkimui, kuriame buvo renkami nauji LMA nariai. Taip pat buvo aptariami viceprezidento prof. Domo Kauno organizuojamos Panevėžio miesto dienos LMA klausimai. D. Kaunas informuodavo apie Vilniaus universiteto ir LMA organizuojamą tarptautinę mokslo konferenciją „Kristijono Donelaičio epochos knygos kultūra daugiatautėje Prūsijos visuomenėje“. Buvo išklausti mokslų skyrių parengti kandidatų, pretenduojančių gauti Švietimo ir mokslo ministerijos įsteigtas Mokslo premijas lietuvių kilmės užsieniečiams mokslininkams bei Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje, veiklos rezultatų vertinimai.

LMA narių visuotinis susirinkimas

Rugsėjo 30 d. įvyko LMA narių visuotinis susirinkimas. Pradėdamas sesiją, LMA prezidentas V. Razumas pakvietė tylos minute pagerbti LMA narių Broniaus Grigelionio ir Leono Kadžiulio atminimą. Po to gražių

sukaktuvių progomis buvo pasveikti LMA nariai: Jurgis Brėdikis, Mifodijus Sapagovas, Vladislavas Domarkas ir 2014 m. Baltijos Asamblėjos mokslo premijos laureatas Juozas Vidas Gražulevičius.

Iš dešinės: LMA užsienio narys Kazys Kęstutis Almenas, LMA prezidentas Valdemaras Razumas, LMA užsienio narys Bal Radžas Sėgalis su žmona ir LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso nugalėtojai

LMA prezidentas informavo apie š. m. rugsėjo 26 d. įvykusį Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijos (CERN) generalinio direktoriaus prof. Rolfo Dyterio Hojerio (Rolf-Dieter Heuer) vizitą. Pasirašytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijos (CERN) bendradarbiavimo susitarimo atnaujintas protokolas dėl Lietuvos Respublikos institucijų dalyvavimo CERN mokslo programoje. Viešėdamas Lietuvoje generalinis direktorius susitiko su Ministru Pirmininku, lankėsi Akademijoje, Vilniaus universitete skaitė paskaitą mokslo bendruomenei.

Sesijoje LMA vadovai pasveikino LMA jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso nugalėtojus ir įteikė jiems pažymėjimus. Inauguracinius pranešimus perskaitė naujai išrinkti LMA užsienio nariai Kazys Kęstutis Almenas ir Bal Radžas Sėgalis (Bal Raj Sehgal). Jiems įteikti LMA užsienio nario diplomai ir LMA nario ženkleliai.

Vienas svarbiausių susirinkimo darbotvarkės klausimų – naujų LMA narių rinkimai. Mokslų skyrių pirmininkai pristatė skyriuose išrinktus kandidatus į LMA tikruosius narius ir iškeltus į LMA užsienio narius.

Remiantis slapto balsavimo rezultatais, LMA tikraisiais nariais išrinkti: Zigmuntas Kiaupa (istorija), Grasilda Blažienė (kalbotyra) – Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius; Ričardas Makuška (chemija), Rimantas Ramanauskas (chemija), Arūnas Krotkus (fizika), Remigijus Leipus (matematika) – Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius; Vilmantė Borutaitė (biologija), Rimantas Jankauskas (medicina), Kęstutis Strupas (medicina) – Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius; Pranas Viškelis (chemijos inžinerija), Darius Danusevičius (miškotyra), Antanas Sederevičius (veterinarija) – Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius; Algirdas Kaliatka (energetika), Genadijus Kulvietis (mechanika), Audrius Sigitas Maruška (medžiagų inžinerija) – Technikos mokslų skyrius. LMA užsienio nariais išrinkti: Frydrichas Gėcė (Friedrich Götze; matematika, Vokietija) – Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius; Filipas Patsalis (Philippus C. Patsalis; biologija, Kipras) – Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius.

Parengė Lyda Milošienė

Prof. Vincentas Drotvinas

>>> Rugsėjo 4 d. įvyko vakaras, skirtas Lietuvos edukologijos universiteto profesoriaus filologijos mokslų daktaro, leksikologo ir Mažosios Lietuvos leksikografijos istoriko Vincento Drotvino 85-osioms gimimo metinėms. Veikė prof. V. Drotvino knygų ir straipsnių paroda. Įžymųjį kalbininką sveikino ir prisiminimais dalijosi kolegos lituanistai, įvairių mokslo institucijų atstovai – VU profesoriai: Jonas Palionis, Arnoldas Piročkinas, LEU prof. Antanas Pakerys, doc. Stasys Keinys, doc. Zita Asta Alaunienė, LKI direktorė doc. Jolanta Zabarskaitė, prof. Danguolė Mikulėnienė ir kiti. Muzikinį pasveikinimą profesoriui dovanojo ansamblis „Regnum musicale“. Renginį vedė LMA tikrasis narys Algirdas Gaižutis.

>>> Rugsėjo 9 d. įvyko LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas, kuriame buvo renkami kandidatai į LMA tikruosius narius. Į tris laisvas LMA tikrųjų narių vietas pretendavo šeši kandidatai: *ekonomika* (1 vieta) – prof. Romas Lazutka ir prof. Dalia Štreimikienė; *istorija* (1 vieta) – prof. Zigmuntas Kiaupa; *kalbotyra* (1 vieta) – prof. Grasilda Blažienė, prof. Meilutė Ramonienė ir prof. Aurelija Usonienė. Išklausių skyriaus pirmininko LMA tikrojo nario Aleksandro Vasiliausko įžangos žodį ir kandidatų į LMA tikruosius narius mokslinės veiklos ekspertų komisijos pirmininko LMA tikrojo nario Eugenijaus Jovaišos informaciją, įvyko slapto balsavimas. Remiantis Lietuvos MA statuto 26 p. ir slapto balsavimo rezultatais, kandidatais į LMA tikruosius narius išrinkti Zigmuntas Kiaupa (istorija) ir Grasilda Blažienė (kalbotyra).

>>> Rugsėjo 10–19 d. Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Druskininkuose ir Kruonyje įvyko nacionalinis mokslo festivalis „Erdvėlaivis Žemė 2014“. Nemažai paskaitų perskaityta LMA didžiojoje konferencijų salėje. Rugsėjo 11 d. Lietuvos mokslo premijos laureatė LMA tikroji narė Viktorija Daujotytė-Pakerienė skaitė paskaitą „Laisva ir nelaisva sintaksė: lietuviškas galvojimas iš A. Šliogerio, J. Apučio, R. Granausko, B. Radzevičiaus“, skirtą LMA tikrojo nario Arvydo Marijaus Šliogerio 70-mečiui. Rugsėjo 15 d. įvyko *Thermo Fisher Scientific Baltics* mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros centro grupės vadovės Giedrės Šinkūnaitės-Maršalkienės paskaita „Šiuolaikiniai

pagausinimo metodai. Su kuo tai valgoma?“ ir Rūtos Mickienės paskaita „Kaip suderinti meną, mokslą ir technologijas?“. Rugsėjo 16 d. – Lietuvos mokslo premijos laureato prof. Arūno Sverdiolo paskaita „Apie

Nacionalinis mokslo festivalis „Erdvėlaivis Žemė 2014“. Lietuvos mokslo premijos laureato prof. habil. dr. Sigito Tumkevičiaus paskaitos klausytojai

Giedrė Šinkūnaitė-Maršalkienė
(Thermo Fisher Scientific Baltics)

Mokslo populiarinimo projektas „Paliesk lietuvių kalbą rankomis!“ (Lietuvių kalbos institutas)

išmintį“ ir Lietuvos mokslo premijos laureatės prof. dr. Aurelijos Žvirblienės paskaita „Imunitetas – mūsų ginklas kovoje už išlikimą“. Rugsėjo 17 d. – Lietuvos mokslo premijos laureatų prof. Algimanto Petro Matusevičiaus ir Arūno Rupšio paskaita „Vaistų gyvūnams gydyti ir ligų profilaktikai kūrimas, jų mokslinis įvertinimas ir gamyba“ ir Lietuvos mokslo premijos laureato prof. Sigitos Tumkevičios paskaita „Organinės medžiagos – nuo paprastųjų iki sumaniųjų“.

>>> Rugsėjo 12 d. pristatyti geriausi mokslo populiarinimo audiovizualinės priemonės konkurso projektai, kuriuos finansavo LMA.

>>> Rugsėjo 16 d. Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus visuotiniame susirinkime aptarta 2014 m. veiklos plane numatytų priemonių vykdymo eiga, apsvarstyti Vytauto Vazalinsko premijos konkurso organizavimo ir finansavimo bei išvažiuojamojo

posėdžio į Anykščių rajono savivaldybę organizaciniai klausimai.

>>> Rugsėjo 18 d. organizuotas renginys, skirtas kultūros gyvenimo žurnalo *Naujoji Romuva* atkūrimo 20-mečiui. Kultūros žurnalo jubiliejuje savo įspūdziais pasidalijo žurnalo bendradarbiai ir bičiuliai: LEU rektorius LMA tikrasis narys Algirdas Gaižutis, Seimo narys Povilas Urbšys, buvęs žurnalo redaktorius filosofas dr. Arvydas Juozaitis, bibliotekininkė Elvyra Pažemeckaitė, rašytoja Aldona Ruseckaitė, filosofas dr. Naglis Kardelis, aktoriai Petras Venclovas ir Gintaras Mikalauskas, poetai Vainius Bakas ir Viktoras Gulbinas. Apie žurnalo problemas kalbėjo ir renginį vedė žurnalo redaktorius Andrius Konickis ir Aldona Ruseckaitė. Vakaro puošmena buvo pirmojo atkurtos *Naujosios Romuvos* redaktoriaus poeto Vaidoto Daunio dukrų ansamblis „Regnum musicale“, vadovaujamas Raimondos Daunienės. Tai LMA „Mokslininkų rūmų“ ir

Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrių renginys.

>>> Rugsėjo 19 d. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos ir LMA skyrius „Mokslininkų

Žurnalo *Naujoji Romuva* atkūrimo 20-mečio renginys Lietuvos mokslų akademijoje. Iš kairės: LMA tikrasis narys Algirdas Gaižutis ir režisierius Julius Dautartas

rūmai“ pakvietė visuomenę į ekskursiją po LMA rūmus: „LMA pastatas – XX a. pradžios architektūros paminklas“. Ekskursijos vedėja architektė Dalia Klajumienė. Šis renginys buvo skirtas Europos paveldo dienai.

>>> Rugsėjo 19 d. LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institute įvyko seminaras „Dr. Aldonos Misevičiūtės mokslinė veikla ir jos plėtotė“. Seminare LMA tikrasis narys Vidmantas Stanys apžvelgė nusipelnusios agronomės, Lietuvos mokslo premijos ir Dionizo Rudzinsko premijos laureatės A. Misevičiūtės mokslinės veiklos kelią, išanalizavo jos mokslinį palikimą, išryškino jos darbų išskirtinumą tarp Lietuvos ir pasaulio selekcininkų mokslinių darbų, aptarė jos idėjų ir siekių šiuolaikinę raidą bei plėtotę. Dr. Tadeušas Šikšnianas, A. Misevičiūtės darbų tęsėjas, charakterizavo jos sukurtas uoginių augalų veisles, nurodė jų paplitimą Lietuvoje ir užsienyje, perspektyvas ir naudojimą selekcinėse programose Europoje. Dr. Klemensas Palaima ir A. Misevičiūtės bendraamžis ir bendradarbis dr. Stanislovas Švirinas pasidalijo prisiminimais apie A. Misevičiūtės pastangas įdiegti naujoves sodininkystėje ir selekcijoje, darbą su Lietuvos Respublikos prezidentu Aleksandru Stulginskiu.

>>> Rugsėjo 23 d. LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“ surengė popietę, skirtą lietuvių literatūros klasiko Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms. Surinkę būrelį buvusių ir dabar dirbančių Lietuvos radijo ir televizijos diktorių, nuvyko į Utenos r. Sudeikių mokyklą-daugiafunkcį centrą ir parodė programą apie K. Donelaičio gyvenimą ir kūrybą bei paskaitė poemos „Metai“ ištraukų. Sudeikiečiai ir rajono mokytojai lituanistai bei moksleiviai klausėsi K. Donelaičio „Metų“ ištraukų, kurias skaitė LNK televizijos žinių vedėjas Gintaras Deksnys, Lietuvos televizijos režisierius Virgilijus Kubilius, buvusios Lietuvos radijo diktorės: Liudgarda Juškaitė, Audronė Padegimaitė, Aldona Daučiūnienė. Liuviko Rėzos dainas dainavo dainininkė Irena Bražėnaitė. Pranešimą apie įžymų lietuvių literatūros pradininką skaitė Vilniaus r. mokytojos-metodininės Liudgarda Juškaitė ir Regina Buzienė.

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ popietė Sudeikiuose, Utenos r.
Antra iš kairės – skyriaus vadovė Aldona Daučiūnienė

>>> Rugsėjo 25 d. LMA Vrublevskių bibliotekoje pažymėtas reiškinys, neturėjęs precedento XVIII a. Vidurio Rytų Europoje. Skaičiuojame 245 metus nuo švietėjo, dvasininko Povilo Ksavero Bžostovskio 1769-aisiais įkurtos ir 25-erius metus gyvavusios Paulavos Respublikos. Ta proga Lietuvos žurnalistų sąjungos Pokalbių klubas kartu su biblioteka pakvietė į susitikimą su knygos *Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos Respublika* idėjos autore, žurnalistė Aurelija Arlauskienė ir istorikė Ramunė Šmigelskytė-Stukienė. Renginyje Paulavos Respublikos nuostatus skaitė Šalčininkų J. Sniadeckio gimnazijos mokiniai.

>>> Rugsėjo 26–27 d. Šiaulių universiteto Socialinių mokslų fakultete įvyko septintoji Jono Prano Aleksos tarptautinė konferencija „Šiuolaikinio kaimo vizija“. Konferencijos tikslas – telkti įvairių mokslo sričių atstovus, tyrinėjančius atokesnių ir kaimiškųjų vietovių raidą. Konferencijoje dalyvavo Lietuvos ir užsienio valstybių (Latvijos, Rusijos, Baltarusijos ir JAV) universitetų bei mokslo centrų atstovai, šiaurės Lietuvos regiono savivaldybių, vietos veiklos grupių ir bendruomenių atstovai. Konferencijos plenarinėje sesijoje ir keturiose sekcijose perskaityti 46 pranešimai. Ypač didelio dalyvių susidomėjimo sulaukė trečioji sekcija „Užmiesčio sociokultūrinės situacijos pokyčiai“, kuriame perskaityta 10 pranešimų, vyko diskusijos. Pasibaigus konferencijai, įvyko LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus Agrarinės ekonomikos ir kaimo sociologijos sekcijos išvažiuojamasis posėdis, kuriame buvo aptarta kaimo raidos mokslinių tyrimų koordinacijos galimybių plėtra.

Elektros energetikos aktualijos

LMA Technikos mokslų skyrius drauge su Energetikos ekonomikos asociacija ir Pasaulio energetikos tarybos Lietuvos komitetu balandžio 10 d. surengė konferenciją „Lietuvos energetika: ar subalansuosime ekonomiką, politiką ir aplinkosaugą?“, kurios svarbiausias tikslas – aptarti pagrindines Lietuvos elektros energetikos aktualijas ir artimiausio dešimtmečio plėtros perspektyvas atsižvelgiant į naujausius procesus ir tendencijas Baltijos jūros regione, ir tuo prisidėti prie rengiamo Lietuvos energetikos strategijos atnaujinimo.

Konferencijoje buvo įvertinta esama būklė, modeliuota ir prognozuota artimiausių dešimtmečių Lietuvos elektros energetikos plėtros perspektyva atsižvelgiant į tai, kad nuo 2016 m. Lietuvos energetinė sistema bus sujungta galingomis jungtimis

su Skandinavijos šalimis ir Lenkija. Konferencija parodė, jog optimalus kelias Lietuvos vartotojus patikimai aprūpinti elektros energija – derinti importą su nuosava gamyba iš atsinaujinančių šaltinių. Jų generacijos netolygumą kompensuos Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė ir naujasis kombinuoto ciklo dujų turbininis blokas Elektrėnuose. Europos elektros energetinis ūkis sparčiai ir fundamentaliai keičiasi. Šiuo metu prognozuojant Lietuvos energetikos ateitį tikslinga apsiriboti 10–15 metų laikotarpiu. Ilgesnės perspektyvos prognozės sunkina tai, kad iki šiol pasaulyje vis dar nesusitariama dėl klimato atšilimo apribojimo priemonių, jų įgyvendinimo spartos ir atskirų šalių įsipareigojimų.

LMA narys Jurgis Vilemas

Seminarai-diskusijos Lietuvos energetikos politikos ir ekonomikos klausimais

Daugelį metų dalyvaudamas su Lietuvos energetika susijusiuose ir akademinuose, ir politiniuose procesuose, pastebėjau, kad Lietuvoje labai trūksta atvirų diskusijų įvairiais energetikos ekonomikos, politikos, aplinkosaugos klausimais, kuriose galėtų dalyvauti ne tik už konkrečias sritis atsakingieji pareigūnai, bet ir visuomenės, mokslo ar žiniasklaidos atstovai. Bendraudamas su įvairių sričių, susijusių su energetika, specialistais nuolat išgirsdavau nuomonę, kad reikėtų organizuoti forumą, kur galėtų reguliariai susitikti suinteresuotieji konkrečiomis energetikos problemomis ir laisvai bei atvirai diskutuoti įvairiomis Lietuvos, regiono ar globaliomis energetikos aktualijomis. Tai ne tik padėtų valdžios institucijoms, energetikos ūkio vadovams priimti labiau pagrįstus, optimalius sprendimus, bet ir prisidėtų prie visuomenės platesnio įtraukimo į sprendimų priėmimo procesą.

Ketvirtasis seminaras, įvykęs rugsėjo 25 d., buvo skirtas labai aktualiai šių dienų Lietuvos energetikos problemai – „Kokiomis sąlygomis naujos termofikacinės elektrinės galės konkuruoti atviroje Baltijos regiono elektros rinkoje“, o spalio mėn. seminaras bus skirtas saulės energetikai – „Saulės energetikos plėtra Europos Sąjungoje ir atsiveriančios galimybės Lietuvai“.

Artimiausioje ateityje numatoma aptarti suskystintų dujų terminalo įtaką Lietuvos ir kaimynų energetikai, naujausias pasaulio energetikos tendencijas. Taip pat planuojama diskusija tema „Būti ar nebūti naujai atominiai elektrinei Lietuvoje“.

Į seminarus atvyksta Prezidentūros, Seimo ir Vyriausybės atstovai, energetinių kompanijų vadovaujantys specialistai, konsultacinių firmų, įvairių asociacijų, mokslo ir studijų institucijų darbuotojai. Sulaukta ir žiniasklaidos dėmesio. Seminaro

dalyvių gausa, jų aktyvumas rodo, kad sprendimas organizuoti tokį nuolat veikiančią seminarą pasiteisino. Seminaro sėkmei didelės įtakos turi ne tik aktuali tematika, bet ir tai, kad jis vyksta Mokslų akademijoje. Tai skatina profesionalią laisvą ir ne per daug politizuotą diskusiją. Tikiuosi, kad jis naudingai pasitarnaus efektyviai ir optimaliai Lietuvos energetikos raidai, pagerins sprendimus priimančiųjų ir tų, kurie turės juos įgyvendinti, tarpusavio supratimą.

LMA narys Jurgis Vilemas

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos prezidentas Vytautas Stasiūnas duoda interviu Lietuvos televizijai

Apie ką šiandien kalbasi geografs Lietuvoje?

Rugsėjo 26 d. Nacionalinio muziejaus Senojo arsenalo salėje atidarydama III Lietuvos geografų kongresą ir mokslinę konferenciją „Visuomenės iššūkiai geografijos mokslui Baltijos jūros regione“, organizuotą kartu su LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriumi, Lietuvos geografų draugijos prezidentė prof. Dovilė Krupickaitė pastebėjo, kad be kitų iššūkių, mūsų kartai ypač svarbu gerai suprasti savo veiksmų, gyvensenos ir globalių pokyčių sąsajas. Norėdama atkreipti visuomenės dėmesį į šią problemą, Tarptautinė geografų sąjunga siekia, kad Jungtinės Tautos paskelbtų pasaulinius Globalaus supratimo metus. Prie tokio supratimo gilėjimo turėtų prisidėti ir šis kongresas. Juk geografijos šerdis – erdvinis, kritinis mąstymas, gebėjimas ne tik, kaip kadaise, aprašyti naujai atrastus kraštus, bet ir suvokti laiko ir erdvės neatsiejamumą, gamtinį ir kultūrinį kontekstą, įvardyti, paaiškinti ir derinti ryšius, visuomenės ir gamtos, įvairių gyvenimo sričių sąveikas.

LMA vyriausiasis mokslinis sekretorius, Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus pirmininkas Vytautas Basys pasveikino konferencijos dalyvius.

Konferencijoje dalyviai susipažino su svarbiausiomis Lietuvos ir Baltijos šalių geografinio pažinimo raidos tendencijomis, minėjo Lietuvos geografų draugijos įkūrimo 80 metų jubiliejų, žymių geografų prof. Alfonso Basalyko 90-ąsias ir prof. Česlovo Kudabos 80-ąsias gimimo metines, pažiūrėjo Vilniaus mažojo teatro spektaklį „Madagaskaras“.

Kongrese perskaityta daugiau nei 30 pranešimų, apimančių visus šiandienės geografijos tyrimų spektrus. Pranešėjai kalbėjo apie klimato kaitos, okeanografinius, hidrografinius, pedologinius, geomorfologinius, kraštovaizdžio, bendruosius socialinius-ekonominius, gyventojų migracijos, demografinius, gyvenviečių transformacijos, politinius tyrimus, siūlė įvairius ūkio plėtros modelius, teritorijų apsaugos ir naudojimo planus, pristatė naujus projektus. Latvijos, Estijos, Baltarusijos, Lenkijos, Rusijos Federacijos Kaliningrado srities aukštųjų mokyklų atstovai supažindino su savo šalių geografijos mokslo raida, dabartine būkle, aktualiomis sritimis, tyrimų tendencijomis, pasidalijo kai kuriais rezultatais.

Kongreso metu buvo eksponuojamas ir susirinkusiųjų dėmesio sulaukė vienas reikšmingiausių Lietuvos istorijos ir kultūros paminklų, draugijos parama įrėmintas Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio 1613 m. sukurtas žemėlapis „Magni Ducatus Lithuaniae Caeterarumque Regionum Illi Adjacentium...“ iš Vilemo Jansono Blau (Willem Janszoon Blaeu) atlaso „Theatrum orbis Terrarum“. Pristatydamas šį kunigaikščio M. K. Radvilos darbą, rūpesčiu ir lėšomis sukurtą žemėlapi, jo savininkas kolekcininkas Aidonas Valkiūnas pabrėžė, kad visą XVII a. dėl savo išskirtinio detalumo, tikslumo, informatyvumo jis buvo populiarus tarp kartografų, daug kartų perbraižytas įvairiuose atlasuose. Jame detalios nubrėžtos LDK ribos, pateiktas administracinis suskirstymas, gausu istorinių faktų ir kitokios informacijos.

Antrąją kongreso dieną darbas vyko Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete.

Prof. Darius Veteikis išsamiai papasakojo apie Lietuvos kraštovaizdžio geografijos raidą nuo profesoriaus Alfonso Basalyko sukurtos ir iki šiol jo mokinių plėtojamos kraštovaizdžio klasifikacijos, rajonavimo sistemos iki naujausių kraštovaizdžio tyrimų.

Kalbėdamas apie prof. Česlovo Kudabos geografinį kelią, prof. Paulius Kavaliauskas akcentavo jo kraštotvarkines idėjas.

Dideles diskusijas sukėlė Reginos Morkūnaitės, Rimanto Petrošiaus, Daumanto Baužos ir Aldonos

Baubinienės atliekami senovinio, 1000-uosius, 1100-uosius metus menančio Vilniaus senamiesčio paviršiaus, jo vandentėmių tyrimai, Filomenos Kavoliutės vietovardžių kilmės ir senųjų gynybinių šių gyvenviečių funkcijų sąsajų analizė. Buvo aptarta galimybė abiejų šalių pastangomis steigti biosferos poligoną Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje.

Visuomenės geografijos sesijoje Aleksandras Tarasenokas (Baltarusija) pristatė turizmo planavimo Baltarusijoje apžvalgą, Vidmantas Daugirdas, Edis Kriauciūnas, Zenija Kruzmetra (Latvija) atskleidė kaimiškų teritorijų demografijos, migracijos, apgyvendinimo ypatybių tyrimų rezultatus. Klaipėdos universiteto visuomenės geografijos atstovai supažindino su gyventojų mobilumo viešuoju transportu geografine analize, kriminalinių nusikaltimų erdvės kaita, Klaipėdoje kuriama miesto demografiniu ekonominiu modeliu, Kadi Magi ir Kadri Leetmaa (Estija) kalbėjo apie etninės segregacijos įtaką formuojant etninių grupių migracijų kryptis Talino miesto pavyzdžiu.

Su kongreso pranešimais, renginio fotografijomis netrukus bus galima susipažinti draugijos tinklapyje www.lgd.lt, vėliau juos numatyta spausdinti net dviejuose recenzuojamo mokslinio žurnalo *Geografijos metraštis* numeriuose.

**Lietuvos geografų draugijos valdybos narė
dr. Giedrė Godienė**

Donelaičio konferencija Lietuvos mokslų akademijoje

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime „Dėl Kristijono Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių minėjimo 2013–2014 metų priemonių plano patvirtinimo“ (2013 m. vasario 6 d., Nr. 121) mokslinėms konferencijoms skirtas padidintas dėmesys. Tokių renginių buvo numatyta penketas: organizaciniai komitetai užsibrėžė analizuoti ir diskutuoti poeto asmenybės, įvairiapusės veiklos, kūrybos, paveldo likimo Karaliaučiaus (Kaliningrado) srityje, lietuvių ir vokiečių santykių bažnyčios gyvenime klausimus. Taip pat kaip ir pažymint pirmosios lietuviškos knygos

Dail. Miglė Dakūnaitė

450-ąsias metines, Vyriausybė pritarė Donelaičio sukakties minėjimui-konferencijai ir paskaitų ciklui JAV lietuvių bendruomenėse. Tarptautinę mokslinę

konferenciją „Kristijono Donelaičio epochos knygos kultūra daugiautėje Prūsijos visuomenėje“ rugsėjo 25–26 d. surengti įsipareigojo Lietuvos mokslų akademija ir Vilniaus universitetas. Europos šalių lituanistams filologams, istorikams ir knygotyrininkams išsiųstame kvietime siūlyta teikti K. Donelaičio kūrybos vertimų tekstologinę analizę, vertėjų ir vertimų, publikacijų istorijos tyrimus. Taip pat numatyti tokie prioritetiniai klausimai kaip europietiškoji XVIII a. knygos kultūros tradicija, Prūsijos mokslo ir knygų leidybos pasiekimai, Prūsijos tautų (vokiečių, lietuvių, lenkų) svarbiausieji XVIII a. raštijos veikalai, Prūsijos lietuvių XVII–XVIII a. žodynų leksikos atspindys Donelaičio kūryboje, evangelikų liuteronų bažnyčios ir dvasininkijos vaidmuo Prūsijos tautų raštijos pažangai, Donelaitis ir amžininkai: paralelės, pavyzdžiui, latvių rašytojas, folkloristas, leksikografas, evangelikų liuteronų kunigas Gotthardas Friedrichas Stenderis (1714–1796), norvegų rašytojas, gamtos motyvų poemos autorius kunigas Petteris Dassas (1647–1707), Donelaičio laikų skaitančioji visuomenė, viešosios ir asmeninės bibliotekos, Donelaičio asmeninė biblioteka, Donelaičio gyvenimo metų kultūros paveldas šiandienio Karaliaučiaus, Olštyno ir Torūnės mokslo ir atminties institucijose (archyvuose, bibliotekose ir muziejuose). Tokia tematika atitiko plataus rato mokslininkų interesus, todėl sulaukta labai vertingų siūlymų. Renginio organizatorių komitetui juos vertinus ir atrinkus, į konferencijos programą įtraukti 28 autorių iš 9 šalių pranešimai.

Konferencijos sėkmę užtikrino laiku – prieš pusantrų metų – pradėta renginio organizacinio komiteto veikla, geras projekto finansavimas, darnus projekto vykdytojų darbas. Jis derintas su LMA ir Vilniaus universiteto vadovybe, Vokietijos ambasados darbuotojais siekiant užtikrinti informacijos sklaidą ir gauti finansinę paramą vokiečių mokslininkų dalyvavimui. Projektas buvo viešinamas įvairiose elektroninės ir tradicinės žiniasklaidos priemonėse dalyvaujant Donelaičio minėjimuose įvairiuose Lietuvos miestuose ir regionuose. Išleista iliustruota konferencijos programa lietuvių ir anglų kalba, ji

Konferencijos pranešėjai. Iš dešinės: Oskaras Vistdalis (Oskar Vistdal), dr. Daiva Narbutienė, dr. Liucija Citavičiūtė, doc. habil. dr. Kristiane Šiler (Christiane Schiller)

taip pat išversta į vokiečių kalbą ir elektronine forma remiant Vokietijos ambasadai išplatinta Vokietijos mokslo institucijose. Be to, buvo išleistas plakatas, vokas, kvietimai lietuvių ir anglų kalba, meniškai apipavidalinti panaudojant donelaitikos simboliką. Juos kuriant galvota apie tokių leidinių informacinę, kultūrinę, estetinę, kartu ir išliekamąją vertę. Tai padėjo sukurti konferencijos pripažinimą ir sąlygas įgyvendinti numatytas užduotis. Atsiliepdami į kvietimą, konferencijos atidaryme dalyvavo Seimo Pirmininko pavaduotoja Irena Degutienė, Ministro Pirmininko patarėjas, Vokietijos ambasadoriaus Lietuvoje pavaduotojas, Rusijos ambasados Lietuvoje kultūros tarėjas ir kiti aukšti asmenys. Svečiai, Akademijos prezidentas ir Vilniaus universiteto rektorius pabrėžė Donelaičio sukurtų metų tarptautinę ir nacionalinę reikšmę, taip pat buvo perskaitytas Ministro Pirmininko sveikinimas, kuriame sakoma: „Kristijonas Donelaitis – didžiulės svarbos lietuvių tautos asmenybė. Ji įprasmina ir šiandieninę valstybę, stiprina jos sąsajas su europine ir viso pasaulio literatūra. [...] Daugybė renginių, publikacijų, kolekcijų dovanų bibliotekoms – tai tvirtas pagrindas toliau tęsti prasmingus darbus. Nuoširdžiai linkiu tarptautinės konferencijos dalyviams vaisingo darbo ir toliaregiškų įžvalgų, naujų publikacijų, nežinomų šaltinių atradimų ir reikšmingų Donelaičio epochos vardų atodangos“.

Be pranešėjų, konferencijoje dalyvavo daugiau kaip šimtas klausytojų iš mokslo ir kultūros institucijų, žiniasklaidos darbuotojai, Donelaičio kūrybos

mėgėjai, pedagogai. Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto iniciatyva konferencijos pranešėjų kalbos ir diskusijos buvo filmuojamos, įrašas bus panaudotas šalies mokytojams lituanistams lavinti. Konferencijos galutinis rezultatas – pranešimų pagrindu parengtas teminis straipsnių rinkinys. Jam finansavimas skirtas, tomas turi būti išleistas ateinančiais metais. Pranešimų autoriai gerai įvertino konferenciją ir pageidavo, kad toks Donelaičiui skirtas mokslinis renginys taptų nuolatiniu ir būtų organizuojamas kas treji metai arba kitokiu periodiškumu. Neabejotina, kad Donelaitis ilgai nepraras reikšmingumo, tačiau

kliūtis yra naujų šaltinių ieška ir analizė. Šiame procese gali dalyvauti tik specialų pasirengimą (XVIII a. Rytų Prūsijos vokiečių kalbos, rašto sistemos, Mažosios Lietuvos lietuvių autochtonų ir įvairiausių kolonistų etninių bei religinių santykių gilaus pažinimo) turintys tyrėjai ir mokslininkai, kurių mums trūksta. Išėjus būtų kooperuotis su Vokietijos mokslininkais, taip pat nuosekliai rengti savo tyrėjus naudojant vokiečių mokslo mokyklos galimybes. Ypač reikėtų prisiminti Nepriklausomos Lietuvos 1918–1940 metų mokslininkų tobulinimo užsienyje patirtį.

LMA tikrasis narys Domas Kaunas

žymius mokslininkus prisimenant

Adolfo Jucio jubiliejui – laureatų pranešimai ir virtuali paroda

Nekilo abejonių, kaip paminėti šiuolaikinės teorinės fizikos pradininko Lietuvoje akad. Adolfo Jucio 110-ąsias gimimo metines. Juk praėjusiais metais buvo paskirtos, o šiemet įteiktos su mokslininko darbų tąsa, su jo atminimu susijusios dvi mokslo premijos. Trys Vilniaus universiteto Teorinės fizikos ir astronomijos instituto darbuotojai – prof. Pavelas Bogdanovičius, prof. Gediminas Gaigalas ir dr. Alicija Kupliauskienė (du iš jų akad. Adolfo Jucio mokiniai) – už darbų ciklą „Atomo teorijos metodų plėtra ir taikymai“ tapo Lietuvos mokslo premijos laureatais. O to paties instituto direktoriui prof. Gediminui Juzeliūnui už darbą „Šaltųjų atomų valdymas šviesos pluoštais“ buvo paskirta Lietuvos mokslų akademijos A. Jucio premija.

A. Jucio gimtadienis švenčiamas rugsėjo pradžioje, tuo pačiu metu, kai vyksta populiarus nacionalinis mokslo festivalis „Erdvėlaivis Žemė“. Tad renginys „Šiuolaikinė atomo fizika“ buvo įtrauktas į festivalio programą rugsėjo 11 dieną.

Įvadinį pranešimą apie akad. A. Jucio gyvenimą ir veiklą perskaitė šių eilučių autorius. A. Jucio mokslo darbų pripažinimą pasaulyje liudija tai, kad netgi gerokai po mirties jo darbai, *Thomson Reuters Web*

Prof. habil. dr. Gediminui Juzeliūnui įteikta Adolfo Jucio premija ir atminimo medalis

of Science duomenimis, 1990–2014 m. buvo cituoti per tūkstantį kartų. Minėti ir visai Lietuvai reikšmingi A. Jucio darbai: jis parengė apie penkiasdešimt mokslininkų ir sukūrė teorinės fizikos mokyklą, vadovavo Mokslų akademijos skyriui svarbiu Lietuvos mokslo krypties formavimosi laikotarpiu, organizavo Fizikos ir matematikos institutą, o jame skaičiavimo centrą su pirmuoju universaliu kompiuteriu.

Alicija Kupliauskienė pranešime „Atomai paprasti ir sudėtingi“ populiariai pristatė savo ir bendradarbių tyrimus plėtojant šiuolaikinę atomo fiziką. Vis tiksliau atsižvelgiama į elektronų tarpusavio sąveikas, reliatyvistinius efektus, tos idėjos realizuojamos programų kompleksais.

Gediminas Juzeliūnas papasakojo apie neįprastas atomų savybes juos atšaldžius beveik iki absoliučiojo nulio. Šioje sparčiai plėtojamoje mokslo srityje ne vienas naujas reiškinys buvo numatytas paties pranešėjo darbuose, tai liudija net dešimt premijuoto

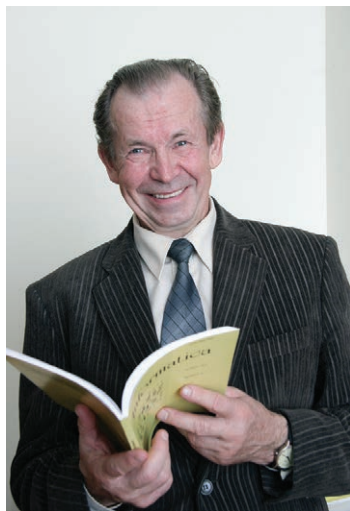
ciklo mokslinių straipsnių, išspausdintų žurnale *Physical Review Letters*, skelbiančiame trumpus pranešimus apie svarbiausius šiuolaikinės fizikos rezultatus.

Ringinyje buvo pristatyta virtuali paroda „Atomas – mano gyvenimas“, parengta LMA Vrublevskių bibliotekos darbuotojų Eglės Šegždienės ir Audronės Steponaitienės. Joje surinkta ir pateikta įvairi medžiaga, atspindinti akad. A. Jucio gyvenimą ir įvairiapusę jo veiklą. Virtualios parodos adresas internete: <http://www.mab.lt/Jucys/>.

LMA tikrasis narys Romualdas Karazija

sveikiname LMA narius

Mifodijui Sapagovui – 75

✿ Liepos 12 d. profesorius Mifodijui SAPAGOVUI sukako 75-eri. LMA prezidiumas ir Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius nuoširdžiai sveikino LMA narį prof. habil. dr. M. Sapagovą jubiliejaus proga.

Didžiuojamės Jūsų nepaprastai kūrybinga ir vaisinga mokslinė veikla, pasiektais rezultatais. Esate gerai žinomas pasaulyje matematikos specialistas. Jūsų iniciatyva Lietuvoje buvo pradėti moksliniai tyrimai diferencialinių lygčių ir skaitinių metodų srityse. Esate publikavęs daugiau kaip 140 mokslinių straipsnių, keletą mokslinių knygų ir vadovėlių. Sukūrėte mokslinę mokyklą.

Jūs įnešėte didelį indėlį į mokslo organizacinį darbą kaip ilgametis Matematikos ir informatikos instituto vadovas, pripažintų mokslinių žurnalų vyriausias redaktorius ir redaktorių tarybos narys, mokslinių konferencijų organizatorius, Lietuvos mokslo premijų komiteto narys.

Nuoširdžiausiai sveikiname ir linkime Jums, gerbiamasis Jubiliate, kūrybinės energijos, stiprios sveikatos, neišsenkančio entuziazmo ir asmeninės laimės.

Stenui Nilsonui – 70

✿ Liepos 15 d. LMA užsienio narys, Švedijos karališkosios žemės ūkio ir miškų akademijos profesorius Stenas NILSONAS (Sten Nilson) minėjo 70 metų jubiliejų. Prof. S. Nilsonas yra vienas žymiausių pasaulyje mokslininkų, nagrinėjančių aplinkotyros ir

miškininkystės problemas. Jis dirbo konsultantu, ekspertu ir organizatoriumi keliuose tarptautinėse organizacijose – FAO / ECE Medienos komitete, Pasaulinio banko misijose, pasaulinėje komisijoje tvaraus miško tvarkymo klausimams spręsti, Klimato kaitos

Prof. Stenas Nilsonas (kairėje) su šviesaus atminimo LMA prezidentu Zenonu Rokumi Rudziku

tarptvyriausybiniėje komisijoje. Profesorius iš viso yra paskelbęs per 380 mokslo darbų, bendradarbiauja su Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų institutu, kartu su jo mokslininkais yra publikavęs straipsnių Lietuvoje leidžiamame tarptautiniame žurnale *Baltic Forestry*. Prof. S. Nilsonas dirbo JT Tarptautinėje taryboje, kai jai skirta 2007 m. Nobelio taikos premija.

Nuoširdžiai sveikiname LMA užsienio narį jubiliejaus proga, linkime stiprios sveikatos, neblėstančios kūrybinės energijos, naujų vertingų mokslo darbų ir šviesių gyvenimo akimirkų.

LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

Algirdui Sabaliauskui – 85

☞ Liepos 26 d. LMA prezidiumas bei Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius sveikino LMA narį prof. habil. dr. Algirdą SABALIAUSKĄ.

Didžiai vertinami Jūsų išskirtiniai lietuvių kalbos ir apskritai baltų kalbų tyrimo istorijos darbai.

Daug šios srities knygų, leidinių, straipsnių paskelbė Lietuvoje ir užsienyje: apie lietuvių kalbos tyrėjus, tyrimo įstaigas, organizacijas, lituanistikai ir baltistikai svarbius leidinius, renginius, ypač enciklopediniuose leidiniuose. Daug prisidėjote prie kolektyvinių darbų rengimo ir redagavimo. Esate žymiausias lituanistikos populiarintojas, – savo darbais plečiate žmonių akiratį, populiarinate lietuvių kalbą ir Lietuvą, keliate pačių lietuvių savigarbą, skatinate domėjimąsi lietuvių kalba plačiajame pasaulyje, turite daugiausia ryšių su užsienio kolegomis. Žavi Jūsų erudicija, interesų įvairovė, nepaprastas kruopštumas ir siekis kuo sąžiningiau užfiksuoti faktus, įdomiai papasakoti apie daugybę žmonių, savo darbu prisidėjusių ir prisidedančių prie lietuvių kalbos mokslo.

Linkime Jums, mielas Jubiliate, stiprios sveikatos, kūrybinės sėkmės, naujų prasmingų darbų.

Zenonui Dabkevičiui – 60

☞ LMA prezidiumas bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius rugpjūčio 26 d. nuoširdžiai sveikino skyriaus pirmininką prof. habil. dr. Zenoną DABKEVIČIŲ gražaus jubiliejaus proga.

Vertiname Jūsų aktyvų dalyvavimą Lietuvos mokslų akademijos veikloje, nuoširdų ir sumanų vadovavimą Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriui, kūrybingumą, darbštumą ir nuopelnus žemės ūkio mokslui. Jūs ypač

daug padarėte aktyvindamas tarpinstitucinį mokslinį bendradarbiavimą, telkdamas žemės ūkio srities mokslininkus visapusei veiklai keliant žemės ūkio mokslo lygį bei prestižą, sumaniai vadovaudamas Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centrui. Studentai dėkingi Jums už naujausias mokslo žinias, kurias perduodate jiems skaitydamas paskaitas Aleksandro Stulginskio bei Šiaulių universitetuose. Žemės ūkio verslas dėkingas Jums už moksliskai pagrįstus siūlymus aktualiais augalų apsaugos, energetinių augalų auginimo ir kitais svarbiais klausimais.

Linkime Jums, mielas Jubiliate, kūrybinės sėkmės, prasingų ir turiningų tolesnių gyvenimo metų, stiprios sveikatos, kuo geriausios kloties darbuose ir asmeniniame gyvenime.

Edvardui Gudavičiui – 85

☞ Rugsėjo 6 d. LMA prezidiumas bei Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius sveikino LMA narį prof. habil. dr. Edvardą GUDAVIČIŲ.

Labai vertinami ir gerai žinomi Jūsų fundamentalūs Lietuvos istorijos tyrinėjimai. Esate mokslininkas, objektyviais tyrimais atvėręs garbingą mūsų valstybingumo tūkstantmečio lobyną.

Žavi Jūsų atsidavimas mokslui, pedagoginis talentas, įžvalgus požiūris ir gabumai įtaigia iškalba perduoti visuomenei sukauptas žinias, suprasti sudėtingus Lietuvos istorijos vingius, skatinti domėtis ir didžiutis Lietuvos istorija.

Linkime Jums, gerbiamasis Jubiliate, geros sveikatos, tolesnio kūrybingumo, įtaigaus žodžio ir naujų darbų.

Antanui Praškevičiui – 80

☞ Rugsėjo 9 d. LMA nariui, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektoriui emeritui, Europos mokslo ir menų akademijos tikrajam nariui prof. Antanui PRAŠKEVIČIUI sukako 80 metų.

Profesorius – vienas medicinos biochemijos pradininkų Lietuvoje, 6 išradimų autorius,

Rugsėjo 9 d. LSMU Kardiologijos institute įvyko iškilmingas renginys, skirtas LMA nario Antano Praškevičiaus 80-ties metų jubiliejui

monografijų, knygų ir vadovėlių autorius ir bendra-
autoris, nusipelnęs mokslo veikėjas, dukart valstybi-
nės premijos laureatas, 2008 m. apdovanotas ordino
„Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiumi.

*Lietuvos mokslų akademijos prezidiumas, Biologi-
jos, medicinos ir geomokslų skyrius sveikina Jubiliatą,*

*įnešusį svarų indėlį plėtojant Lietuvos biochemijos ir
medicinos mokslą, didelius nuopelnus atliekant funda-
mentinius medžiagų apykaitos tyrimus, sumanų ir atsai-
kingą vadovavimą Biologijos, medicinos ir geomokslų
skyriaus Medicinos sekcijai ir aktyvią bei produktyvią
veiklą Lietuvos mokslų akademijoje.*

Arvydui Marijui Šliogerui – 70

☞ Rugsėjo 12 d. LMA tikrajam nariui, filosofui prof. habil. dr. Arvydui Marijui ŠLIOGERIUI jubiliejaus proga LMA prezidiumas reiškia padėką už fundamentalius filosofijos darbus, originalios šiuolaikinės lietuviškosios filosofijos tradicijos, lietuviškų filosofinių terminų, kalbos sukūrimą, pasaulio filosofijos klasikų vertimus, kritišką politinių, visuomeninių, kūrybinių ir mokslinių procesų vertinimą ir įžvalgų požiūrį bei už nuoširdų bendradarbiavimą su Lietuvos mokslų akademija, Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriumi.

mokslininkų apdovanojimai

☞ Rugsėjo 22 d. Vilniaus universiteto Šv. Jonų bažnyčioje įvyko jubiliejinė penktoji apdovanojimų „Už nuopelnus Vilniui ir Tautai“ ceremonija, kurios metu buvo pagerbti 13 Lietuvai ir sostinei nusipelnusių

asmenybių. Tarp jų LMA nariai: prof. Edvardas GUDAVIČIUS – už Lietuvos istorijos puoselėjimą, ir prof. Romualdas GRIGAS – už sociologijos ir etnokultūros darbus, patriotinę veiklą.

Leidinio redakcinė taryba: V. Basys, A. Bernotas, V. A. Bumelis, Z. Dabkevičius, F. Ivanauskas, D. Kaunas, R. Maskoliūnas, A. P. Piskarskas, V. Razumas (pirmininkas), A. Vasiliauskas, G. Žintelis

Leidinį rengė: S. Aukštinaitenė, A. Bagdonavičienė, A. Daučiūnienė, G. Griežienė, B. Jaskelevičius, L. Milošienė, E. Narušytė, J. Olechnovičienė

Kalbos redaktorė A. Bagdonavičienė, nuotraukos V. Valuckienės, apipavidalino M. Datkūnaitė

© Lietuvos mokslų akademija, Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
<http://lma.lt/>

Spausdino UAB BMK leidykla, J. Jasinskio g. 16, 01112 Vilnius

Tiražas 150 egz., nemokamas

ISSN 2029-5707

9 772029 570000

